

Rozdział II. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym

§ 2. Zasady ogólne

- 14 W ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych wskazane zostały enumeratywnie poszczególne grupy ubezpieczonych. W odniesieniu do każdej z tych grup obowiązują określone ustawą zasady obejmowania ich ubezpieczeniami społecznymi (zob. zestawienie 1).

I. Ubezpieczenie emerytalne

- 15 Ubezpieczenie emerytalne jest obowiązkowe dla zdecydowanej większości grup podlegających ubezpieczeniom społecznym, w tym m.in. dla pracowników (z wyłączeniem prokuratorów) oraz dla osób wykonujących umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usługi dla osób z nimi współpracujących (art. 6 SystUbezpSpołU).
- 16 Ubezpieczenie emerytalne dobrowolne jest adresowane tylko do określonych grup osób. Podlegają mu:
- 1) prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom w związku z zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 23 ust. 1–3 PrPrzeds;
  - 2) osoba, która nie spełnia warunków do objęcia jej tym ubezpieczeniem obowiązkowo, na podstawie art. 7 SystUbezpSpołU;
  - 3) ubezpieczony w sytuacji zbiegu tytułów do ubezpieczeń, tj. gdy spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniom społecznym z kilku tytułów i z jednego z nich ubezpieczenia mają charakter obowiązkowy, a z pozostałych tytułów dobrowolny.
- 17 Dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe zawsze występują łącznie.

II. Ubezpieczenie rentowe

Ubezpieczenie rentowe, podobnie jak emerytalne, także jest dla zdecydowanej większości grup (w tym m.in. dla pracowników z wyłączeniem prokuratorów oraz dla osób wykonujących umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług i dla osób z nimi współpracujących) ubezpieczeniem obowiązkowym (art. 6 SystUbezpSpołU). 18

Ubezpieczenie rentowe ma charakter dobrowolny w przypadku osób, których ubezpieczenie emerytalne było również dobrowolne, czyli w odniesieniu do przedsiębiorców zawieszających działalność gospodarczą, osób, które nie spełniają warunków do objęcia ich tym ubezpieczeniem obowiązkowo (art. 7 SystUbezpSpołU), oraz w sytuacji zbiegu tytułów do ubezpieczeń. 19

III. Ubezpieczenie chorobowe

Ubezpieczenie chorobowe jest obowiązkowe dla nielicznych grup ubezpieczonych: pracowników, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz osób odbywających służbę zastępczą, jeżeli nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 11 SystUbezpSpołU). 20

Dla niektórych grup ubezpieczonych ubezpieczenie chorobowe ma charakter dobrowolny. Należą do nich m.in. osoby wykonujące pracę nakładczą, umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osoby z nimi współpracujące, a także osoby prowadzące pozarolniczą działalność i współpracujące z nimi, osoby wykonujące odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania oraz duchowni. Należy jednak zauważyć, że **dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z danego tytułu występuje wyłącznie wtedy, gdy ubezpieczony obowiązkowo podlega ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym.** 21

Większość spośród różnych kategorii ubezpieczonych nie podlega jednak ubezpieczeniu chorobowemu ani obowiązkowo, ani dobrowolnie. 22

IV. Ubezpieczenie wypadkowe

Ubezpieczeniu wypadkowemu z danego tytułu podlegają te kategorie osób, które jednocześnie podlegają obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. W ich przypadkach podleganie ubezpieczeniu wy- 23

padkowemu jest obowiązkowe. W polskim systemie prawa ubezpieczeń społecznych nie ma bowiem dobrowolnego ubezpieczenia wypadkowego (art. 12 SystUbezpSpołU).

- 24 Część kategorii ubezpieczonych w ogóle jednak ani obowiązkowo, ani dobrowolnie nie podlega ubezpieczeniu wypadkowemu.

Przykład 1:

Jan K. zawarł umowę zlecenia, w której jako dzień rozpoczęcia wykonywania pracy wskazano 10.1.2019 r. Nie zachodzą okoliczności wyłączające obowiązek ubezpieczeń. Jan K. zwrócił się do płatnika o dokonanie zgłoszenia wyłącznie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

Płatnik zobowiązany jest do zgłoszenia Pana K. do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego. Dla osoby wykonującej umowę zlecenia ubezpieczenia te są obowiązkowe. Do ubezpieczenia chorobowego może przystąpić dobrowolnie.

Przykład 2:

Członek rady nadzorczej pełni tę funkcję od 1.1.2019 r. Do dnia 31.1.2019 r. pełnił ją nieodpłatnie, natomiast od dnia 1.2.2019 r. przyznane zostało mu prawo do wynagrodzenia z tego tytułu.

W związku z tym, od dnia 1.2.2019 r. podlegać będzie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pełnienia tej funkcji. Nie jest natomiast – ani dobrowolnie, ani obowiązkowo – objęty ubezpieczeniem chorobowym i wypadkowym.

Przykład 3:

Student zawarł umowę o pracę ze Spółką A. Osoba ta podlega z tytułu wykonywania umowy o pracę obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

- 25 Szczegółowy wykaz kategorii osób i zasad podlegania tych osób poszczególnym rodzajom ubezpieczeń zawarto w zestawieniu 1. Przedstawione w nim informacje wskazują, że zdecydowana większość kategorii wyodrębnianych wśród objętych ubezpieczeniem społecznym obowiązkowo podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Ustawodawca nie przewidział jednak takiego samego rygoru obowiązkowości w odniesieniu do pozostałych dwóch ubezpieczeń: chorobowego i wypadkowego. Ubezpieczenia emerytalne i rentowe dopuszczają podobną opcję tylko w nielicznych przypadkach, pozwalając na przystąpienie do nich na zasadzie dobrowolności.
- 26 Niektóre kategorie osób, np. członkowie rady nadzorczej pobierający wynagrodzenie z tytułu sprawowania tej funkcji, są obowiązkowo objęte ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym, zaś w ogóle nieobjęte ubezpieczeniami chorobowym i wypadkowym, bez możliwości nawet dobrowolnego przystąpienia do nich.
- 27 Zgodnie z obowiązującą interpretacją przepisów obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym powinien dotyczyć członków rad nadzorczych wszystkich podmiotów, w których strukturze organizacyjnej taki organ wystę-

puje. Obowiązek ubezpieczeń powstaje dopiero w dniu przyznania członkowi rady nadzorczej prawa do wynagrodzenia.

Zgodnie z art. 6 ust. 4b SystUbezpSpołU uczniowie szkół ponadpodstawowych lub studenci do ukończenia 26 lat, którzy pobierają stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, pod warunkiem że stypendium pobierane jest w związku z realizacją takiego szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, których obowiązek odbycia wynika z programu nauczania.

Zgodnie z wyjaśnieniami ZUS wykonywanie pracy na podstawie umowy o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktu menedżerskiego lub umowy o podobnym charakterze (umowy o świadczeniu usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu) nie jest traktowane jako umowa wykonywana w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej. W zakresie opłacania podatku dochodowego przychód uzyskiwany z takich umów stanowi bowiem przychód z działalności wykonywanej osobiście. Tym samym zastosowanie mają zasady ogólne ustalania obowiązku ubezpieczeń. Oznacza to, że:

- 1) osoba wykonująca tylko taką umowę powinna podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca;
- 2) osoba wykonująca taką umowę oraz wykonująca inne czynności w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej powinna podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca lub osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, zgodnie z zasadami (następuje zbieg tytułów ubezpieczeń, który należy rozstrzygnąć zgodnie z zasadami dotyczącymi zbiegów tytułów ubezpieczeń).

Zbieg tytułów wynikający z prowadzenia pozarolniczej działalności i wykonywania umowy zlecenia regulowany jest w art. 9 ust. 2a SystUbezpSpołU¹.

Orzecznictwo:

[...] choćby kontrakt menedżerski został zawarty w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez członka zarządu spółki kapitałowej, zarządzanie spółką na podstawie takiego kontraktu nie jest prowadzeniem działalności gospodarczej, stanowiącym tytuł podlegania ubezpieczeniu społecznemu przewidziany w art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 SystUbezpSpołU, a zarejestrowanie działalności gospodarczej przez członka zarządu powiązanego ze spółką prawa handlowego kontraktem menedżerskim nie ma wpływu na istniejący obowiązek spółki, jako płatnika, w zakresie zgłoszenia menedżera do ubezpieczenia na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz obliczania, rozli-

---

¹ Wyjaśnienia dostępne na stronie internetowej ZUS (www.zus.pl) w zakładce Baza Wiedzy [dostęp: 25.10.2018 r.].

czania i przekazywania co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za tych ubezpieczonych (art. 17 ust. 1 ustawy).

Wyrok SN z 12.11.2014 r., I UK 126/14, OSNAPiUS 2016, Nr 5, poz. 61.

Tytułem do podlegania ubezpieczeniom społecznym przez członka zarządu spółki akcyjnej, który zawarł z tą spółką umowę o świadczenie usług w zakresie zarządzania w ramach prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej, jest umowa o świadczenie usług.

Uchwała SN z 17.6.2015 r. – zasada prawna, III UZP 2/15, OSNAPiUS 2015, Nr 12, poz. 163.

Zestawienie 1. Kategorie ubezpieczonych według zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym

Kategorie ubezpieczonych	Rodzaj ubezpieczenia			
	emerytalne	rentowe	chorobowe	wypadkowe
1	2	3	4	5
Pracownik (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	O	O
Osoba wykonująca pracę nakładczą ¹ (art. 6 ust. 1 pkt 2, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 2 SystUbezpieSpoU)	O	O	D	N
Członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej (rsp) lub spółdzielni kółek rolniczych (skr) (art. 6 ust. 1 pkt 3, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	O	O
Osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osoby z nimi współpracujące (art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	D	O

¹ Zgodnie z postanowieniem SN z 28.2.2012 r. (I UK 363/11, Legalis) „istotnym elementem umowy o pracę nakładczą jest określenie minimalnej miesięcznej ilości pracy, a tym samym zapewnienie wykonawcy określonego wynagrodzenia. [...]”. Niedopełnienie tego warunku oznacza nieważność zawartej umowy (w sensie umowy o pracę nakładczą) i przekształca ją w umowę o dzieło bądź umowę o świadczenie usług. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy powołuje się na rozporządzenie Rady Ministrów z 31.12.1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą. Chociaż skarga kasacyjna została odrzucona, wzmiankowane w uzasadnieniu rozporządzenie wskazuje na znaczenie pojęcia „minimalna miesięczna ilość pracy” w kontekście pracy nakładczej. Ilość pracy powinna być więc tak określona, aby jej wykonanie zapewniało wykonawcy przynajmniej 50% najniższego wynagrodzenia.

1	2	3	4	5
Osoba prowadząca pozarolniczą działalność (art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	D	O
Osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność oraz z prowadzącą działalność w okresie ulgi na start (art. 6 ust. 1 pkt 5 i 5a, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	D	O
Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 23 ust. 1-3 PrPrzeds (art. 36a ust. 1 SystUbezpieSpoU)	D	D	N	N
Osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które została skierowana przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, jeśli osoba ta nie ma innych tytułów powodujących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a, art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	N	O
Osoba pobierająca stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, jeśli nie ma innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9b, art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	N	O
Duchowny ¹ (art. 6 ust. 1 pkt 10, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	D	O
Żołnierz niezawodowy pełniący czynną służbę wojskową – z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę kandydacką (art. 6 ust. 1 pkt 11, art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	N	N
Osoba odbywająca służbę zastępczą, jeżeli nie ma innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 12, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 SystUbezpieSpoU)	O	O	O	O
Osoba przebywająca na urlopie wychowawczym, jeżeli nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie ma innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 19, art. 12 ust. 2 SystUbezpieSpoU)	O	O	N	N
Osoba pobierająca zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego (art. 6 ust. 1 pkt 19, art. 12 ust. 2 SystUbezpieSpoU)	O	O	N	N

¹ Za osobę duchowną uważa się duchownego oraz członków zakonów męskich i żeńskich Kościoła katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, z wyjątkiem alumnów seminariów duchownych, nowicjusów, postulików i juniorystów, którzy nie ukończyli 25. roku życia (art. 8 ust. 13 SystUbezpieSpoU).

1	2	3	4	5
Osoba pobierająca świadczenie socjalne wypłacane w okresie urlopu, osoba pobierająca zasiłek socjalny wypłacany na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia, osoba pobierająca wynagrodzenie przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego albo w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie, wynikające z odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy (art. 6 ust. 1 pkt 20, art. 12 ust. 2 SystUbezpSpołU)	O	O	N	N
Osoba pobierająca świadczenie szkoleniowe po ustaniu zatrudnienia (art. 6 ust. 1 pkt 21, art. 12 ust. 2 SystUbezpSpołU)	O	O	N	N
Osoba rezygnująca z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem ¹ (art. 6 ust. 2 SystUbezpSpołU)	O	O	N	N
Osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna (art. 6 ust. 2a SystUbezpSpołU)	O	O	N	N
Osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która spełnia warunki określone w art. 6a SystUbezpSpołU, jeżeli nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie ma innych tytułów rodzających obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6a SystUbezpSpołU)	O	O	N	N
Osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, o której mowa w art. 6b ust. 1 SystUbezpSpołU, jeżeli nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie ma innych tytułów rodzających obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6b SystUbezpSpołU)	O	N	N	N
Członek rady nadzorczej wynagradzany z tytułu pełnienia tej funkcji (art. 6 ust. 1 pkt 22 SystUbezpSpołU)	O	O	N	N
Osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym (na podstawie art. 7 SystUbezpSpołU)	D	D	N	N

Objaśnienia: O – obowiązkowo; D – dobrowolnie; N – nie podlega określonemu ubezpieczeniu ani dobrowolnie, ani obowiązkowo

¹ Osoba, za którą składki opłaca ośrodek pomocy społecznej, opłaca składkę, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby opiekującej się nią nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury albo renty. Dotyczy to również osób, które w związku z koniecznością sprawowania opieki pozostają na bezpłatnym urlopie. Natomiast nie dotyczy to osób, które:

- 1) w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia ukończyły 50 lat i nie posiadają okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) wynoszącego co najmniej 10 lat;
- 2) posiadają okres ubezpieczenia (składkowy i nieskładkowy) wynoszący 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Poradniki ZUS¹:

Ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne osób duchownych

Przewodnik dla rozpoczynających działalność gospodarczą

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalenia podstawy wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalenia podstawy wymiaru składek osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalenia podstawy wymiaru składek

Nianie w ubezpieczeniach społecznych

Dobrowolne podleganie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu osób przebywających na urlopie wychowawczym lub pobierających zasiłek macierzyński

Ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne Polaków zatrudnionych za granicą oraz cudzoziemców pracujących w Polsce

Bieżące wyjaśnienia komórek merytorycznych ZUS²:

Uczniowie lub studenci kierowani na staże w ramach projektów finansowanych ze środków europejskich i krajowych

Umowy zlecenia i umowy o dzieło w ubezpieczeniach społecznych

Ustalenie miejsca zamieszkania w przypadku obywateli państw trzecich – zmiana zasad od 2.5.2018 r.

Zgłoszenie zleceniobiorcy do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego

Zmiany w ubezpieczeniach wprowadzone przez „Konstytucję biznesu”

§ 3. Omówienie wybranych tytułów do ubezpieczeń społecznych

I. Zasady obejmowania ubezpieczeniami społecznymi pracowników³

Zgodnie z przepisami ustawy SystUbezSpołU dla celów ubezpieczeń społecznych przez pojęcie pracownika rozumie się: 31

- 1) osobę pozostającą w stosunku pracy (art. 8 ust. 1 SystUbezSpołU);
- 2) osobę wykonującą pracę na podstawie zawartej nie wcześniej niż 14.1.2000 r.:

---

¹ Materiały dostępne na stronie internetowej ZUS (www.zus.pl) w zakładce Baza Wiedzy [dostęp: 31.12.2018 r.].

² Tamże.

³ Uchwała SN z 2.9.2009 r., II UZP 6/09, OSNAPiUS 2010, Nr 3–4, poz. 46; wyrok SN z 28.4.2016 r., I UK 156/15, OSNAPiUS 2017, Nr 12, poz. 166.

- a) umowy zlecenia,
- b) umowy agencyjnej,
- c) innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia (zwanej dalej umową o świadczenie usług),
- d) umowy o dzieło,

jeżeli zostały one zawarte z pracodawcą, z którym dana osoba pozostaje równocześnie w stosunku pracy lub z innym podmiotem niż pracodawca, ale w ramach tych umów praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym osoba ta pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a SystUbezpSpołU)⁴.

Orzecznictwo:

Pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a SystUbezpSpołU).

Uchwała SN z 2.9.2009 r., II UZP 6/09, OSNAPIUS 2010, Nr 3–4, poz. 46.

Przykład 4:

Od 16.1.2019 r. Marcin N. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Spółce z o.o. KORA. W dniu 31.1.2019 r. Pan N. zawarł z tą spółką umowę o świadczenie usług. Z tytułu tej umowy Pan N. dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jak pracownik i podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.

- 32** Pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, bez względu na wymiar czasu pracy w ramach stosunku pracy, posiadanie innego tytułu do ubezpieczeń, uprawnienie do emerytury lub renty czy też na fakt bycia studentem lub uczniem.

Przykład 5:

Jan K. ma 23 lata i od 6.1.2019 r. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Jednocześnie studiuje zaocznie na Politechnice Warszawskiej. Z tytułu umowy o pracę podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.

- 33** Pracownik, który spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako „osoba współpracująca”. Pojęcie to dotyczy współpracy ze zleceniobiorcami oraz z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność w okresie ulgi na start (art. 8 ust. 2 i art. 8 ust. 11 SystUbezpSpołU)⁵.

⁴ Zgodnie z postanowieniem SN z 21.4.2015 r. (II UZ 6/15, niepubl.) w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a SystUbezpSpołU, chodzi o jeden, szeroko ujęty pracowniczy tytuł obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym.

⁵ Cechami konstytutywnymi pojęcia „współpraca przy działalności gospodarczej” są następujące warunki występujące łącznie: 1) istotny ciężar gatunkowy działań współpracownika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego; 2) bezpośredni związek z przedmiotem dzia-

Przykład 6:

Od 14.1.2019 r. Anna C. jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę przez Jana N. 7.2.2019 r. wstąpiła z nim w związek małżeński. Umowa o pracę nie została rozwiązana, a praca jest nadal wykonywana. W związku z zawarciem związku małżeńskiego zmianie uległ tytuł do ubezpieczeń pani Anny. Od 7.2.2019 r. jest ona objęta ubezpieczeniami jako osoba współpracująca, a nie jako pracownik. W związku z tym Jan N. powinien wyrejestrować ją z ubezpieczeń jako pracownika i zgłosić jako osobę współpracującą. Podstawa wymiaru składek powinna być ustalona na takich zasadach jak dla osoby współpracującej.

Także pracownicy młodociani podlegają ubezpieczeniu społecznym na 34 zasadach ogólnych. Przez pojęcie pracownika młodocianego rozumieć należy osoby, które ukończyły 16 lat, ale nie przekroczyły 18 lat, zatrudnione na podstawie umowy o pracę na zasadach określonych w Kodeksie pracy (dział dziewięty KP).

Pracownicy obowiązkowo podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym oraz chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy 35 do dnia ustania tego stosunku (art. 13 pkt 1 SystUbezpSpołU).

Przykład 7:

Piotr Z. jest pracownikiem od 1.1.2018 r. W okresie od 1 do 31.10.2018 r. oraz od 8 do 13.1.2019 r. przybywał na urlopie bezpłatnym. W tych okresach nie podlegał ubezpieczeniom społecznym jako pracownik. Płatnik zobowiązany był wykazać te okresy w imiennych raportach miesięcznych ZUS RSA odpowiednio za październik 2018 r. i za styczeń 2019 r., z kodem tytułu ubezpieczenia 01 10 xx i kodem świadczenia/przerwy 111 (tj. urlopu bezpłatny).

Jeżeli w trakcie urlopu bezpłatnego dana osoba zostanie zatrudniona na 36 podstawie umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług przez podmiot, z którym pozostaje w stosunku pracy, podlega ona ubezpieczeniom społecznym na zasadach ogólnych, określonych dla zleceniobiorców. Nie stosuje się natomiast w stosunku do niej art. 8 ust. 2a SystUbezpSpołU, podobnie jak nie ma on zastosowania również do osoby podejmującej w trakcie urlopu bezpłatnego zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u innego pracodawcy i w ramach tej umowy wykonującej pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Będzie ona podlegała ubezpieczeniom jako zleceniobiorca.

Przykład 8:

Piotr K. jest pracownikiem od 1.1.2019 r. w Spółce AAA. W okresie od 1 do 28.2.2019 r. przybywał na urlopie bezpłatnym. Na okres od 4 do 17.2.2019 r. zawarł umowę zlecenia ze Spółką BBB. Z tytułu wykonywania umowy zlecenia pan Piotr podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu (tj. na zasadach określonych dla zleceniobiorców).

łałności gospodarczej; 3) stabilność i zorganizowanie; 4) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych prac.

- 37 Pracownik, który w trakcie urlopu bezpłatnego zostanie zatrudniony na podstawie umowy o dzieło przez własnego pracodawcę, nie podlega ubezpieczeniom społecznym. W takim przypadku bowiem umowa o dzieło nie stanowi tytułu do ubezpieczeń społecznych.

Przykład 9:

Piotr G. jest pracownikiem w Spółce AAA od 1.1.2019 r. W okresie od 1 do 28.2.2019 r. przybywał na urlopie bezpłatnym. Na okres od 4 do 17.2.2019 r. zawarł z tą spółką umowę o dzieło. Z tytułu wykonywania umowy o dzieło Piotr G. nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

- 38 Jeżeli pracownik pobiera zasiłek macierzyński z tytułu stosunku pracy u danego pracodawcy lub przebywa na urlopie wychowawczym udzielonym przez tego pracodawcę, to tytułem do ubezpieczeń jest pobieranie zasiłku macierzyńskiego lub przebywanie na urlopie wychowawczym¹.
- 39 W rozumieniu SystUbezpiepSpołU pracownikiem jest także osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli:
- 1) umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub
  - 2) w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a SystUbezpiepSpołU).
- 40 Sąd Najwyższy w uchwale z 2.9.2009 r. (II UZP 6/09, OSNAPiUS 2010, Nr 3–4, poz. 46) wskazał, że przepis ten dotyczy najczęściej „pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, jednakże musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 KP) i innych ograniczeń wynikających z prawa pracy”. W takim przypadku płatnikiem składek jest podmiot, który korzysta z efektów pracy wykonywanej na jego rzecz (a więc pracodawca)².

Orzecznictwo:

Pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a SystUbezpiepSpołU).

Uchwała SN z 2.9.2009 r., II UZP 6/09, OSNAPiUS 2010, Nr 3–4, poz. 46.

---

¹ Szczegółowe zasady podlegania ubezpieczeniom oraz rozliczania i opłacania składek za osoby pobierające zasiłek macierzyński lub przebywające na urlopie wychowawczym zawarte są w poradniku: Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym osób przebywających na urlopie wychowawczym lub pobierających zasiłek macierzyński, <http://www.zus.pl/documents> [dostęp: 12.6.2018 r.].

² Tamże.

II. Zakres podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby wykonujące umowę zlecenia, umowę agencyjną lub inną umowę o świadczenie usług¹

Niżej przytoczone zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym dotyczą umów zlecenia, agencyjnych oraz umów o świadczenie usług, do których – zgodnie z Kodeksem cywilnym – stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zawartych jednak z innym podmiotem niż pracodawca i niewykonywanych na rzecz pracodawcy.

Obowiązują one wyłącznie w stosunku do umów zawartych po 13.1.2000 r. W odniesieniu do umów zawartych nie później niż tego dnia mają zastosowanie zasady obowiązujące w okresie od 1.1.1999 r. do 29.12.1999 r.²

Orzecznictwo:

[...] w świetle art. 13 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy systemowej stosunek ubezpieczeniowy jest – jak wskazano już powyżej – następczy wobec stosunku cywilnoprawnego w postaci umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług), to istnieje on tylko wówczas, gdy istnieje ten stosunek cywilnoprawny. Zatem w sytuacji, gdy stosunek cywilnoprawny w postaci umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług) nie istnieje, nie istnieje również stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne [...].

Wyrok SA w Poznaniu z 4.10.2016 r., III AUa 2041/15, Legalis.

Osoby fizyczne, które na terenie Polski wykonują pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwane dalej umową zlecenia, oraz osoby z nimi współpracujące podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Każda umowa, bez względu na okres, na jaki została zawarta, rodzi obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, chyba że zachodzą okoliczności wyłączające ten obowiązek (art. 6 ust. 1 pkt 4 SystUbezpSpołU)³.

Ponadto umowa zlecenia rodzi także obowiązek ubezpieczenia wypadkowego (art. 12 ust. 1 SystUbezpSpołU). Natomiast ubezpieczeniu chorobowemu

¹ Osoby, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia zawartego z innym podmiotem niż pracodawca ani niewykonywanego na rzecz pracodawcy. Zob. także wyrok SA w Poznaniu z 4.10.2016 r., III AUa 2041/15, Legalis.

² Art. 14 ustawy z 23.12.1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1256 ze zm.).

³ Zgodnie z wyrokiem SN z 4.4.2011 r. (II UK 373/10, MoPr 2011, Nr 7, s. 383) przymus ubezpieczenia emerytalnego i rentowego z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia dotyczy również osób, które podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy.

zleceniobiorcy i osoby z nimi współpracujące podlegają na zasadzie dobrowolności (art. 11 ust. 2 SystUbezpSpoU).

- 44 Jeżeli umowa o dzieło zawarta jest z innym podmiotem niż pracodawca, a także jeśli praca w ramach tej umowy nie jest wykonywana na rzecz pracodawcy, to umowa taka nie rodzi obowiązku ubezpieczeń społecznych.
- 45 Ubezpieczeniom społecznym nie podlegają osoby, które wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli osoby te są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami – do ukończenia 26 lat (art. 6 ust. 4 SystUbezpSpoU).

Orzecznictwo:

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy systemowej ubezpieczenie społeczne rolników regulują odrębne przepisy, jednakże pod warunkiem, iż nie podlegają oni obowiązkowi ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy systemowej, co jest równoznaczne ze stwierdzeniem pierwszeństwa przymusu ubezpieczeniowego.

Wyrok SN z 4.4.2011 r., II UK 373/10, MoPr 2011, Nr 7, s. 383.

Zasady tej nie stosuje się jednak do osób, które świadczą pracę na podstawie umowy uaktywniającej, określonej w ustawie, o której mowa w ust. 2d (art. 6 ust. 4a SystUbezpSpoU).

- 46 Na podstawie ustawy z 20.7.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹ **studentem** jest osoba kształcąca się na studiach I lub II stopnia albo na jednolitych studiach magisterskich².
- 47 Zgodnie z ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie są studentami:
- 1) uczestnicy studiów doktoranckich (czyli studiów III stopnia)³,
  - 2) uczestnicy studiów podyplomowych (jest to inna forma kształcenia niż studia wyższe)⁴.
- 48 Status studenta przysługuje od daty złożenia ślubowania do dnia ukończenia studiów lub skreślenia z listy studentów⁵.
- Jeżeli data ślubowania jest późniejsza niż 1 października danego roku, wówczas zwolnienie z obowiązku ubezpieczeń społecznych dotyczy także okresu między 1 października a dniem ślubowania.
- 49 Przez datę ukończenia studiów rozumieć należy datę:
- 1) złożenia egzaminu dyplomowego;

---

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1668.

² Art. 64 ust. 1 PrSzkWyżN.

³ Tamże, art. 198 i nast. PrSzkWyżN oraz art. 279 ustawy z 3.7.2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669).

⁴ Art. 160 ust. 3 PrSzkWyżN oraz cyt. wyrok SA w Lublinie z 6.7.2016 r., III AUa 79/12, Legalis.

⁵ Art. 83 ust. 1 PrSzkWyżN.

- 2) złożenia ostatniego wymaganego planem studiów egzaminu – w przypadku studiów na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i weterynarii;
- 3) zaliczenia ostatniej praktyki wymaganej programem studiów – w przypadku studiów na kierunkach farmacja i fizjoterapia;
- 4) skreślenia z listy studentów¹.

Osoby kończące studia I stopnia zachowują prawa studenta do dnia 31 października roku, w którym studia te ukończyły. Nie jest to jednak tożsame z posiadaniem statusu studenta, gdyż w okresie pomiędzy ukończeniem studiów I stopnia a datą immatrykulacji na studia II stopnia, albo 30 września, jeśli złożenie ślubowania następuje później niż 1 października, obowiązek ubezpieczeń z tytułu umowy zlecenia ustala się na zasadach ogólnych.

Obywatelstwo ani kraj odbywania studiów zleceniobiorców będących studentami nie ma znaczenia przy ustalaniu obowiązku ubezpieczeń społecznych. Każdy student (do ukończenia 26 lat) bez względu na obywatelstwo i kraj odbywania studiów spełnia bowiem warunki do zwolnienia z obowiązku ubezpieczeń społecznych w przypadku podjęcia pracy na podstawie wyżej wymienionych umów².

Przykład 10:

Jan K. jest studentem. Jest zatrudniony na podstawie umowy zlecenia. W dniu 15.1.2019 r. ukończył 26. rok życia. Od 15.1.2019 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu. Ubezpieczenie chorobowe jest dla niego dobrowolne.

Przykład 11:

24-letni Jan N. jest zatrudniony na podstawie umowy zlecenia. W dniu 26.6.2018 r. złożył egzamin dyplomowy na studiach I stopnia na kierunku marketing. Od 27.6.2018 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu. Ubezpieczenie chorobowe jest dla niego dobrowolne.

Przykład 12:

Marek N. – doktorant, który nie ukończył jeszcze 26 lat, został zatrudniony na podstawie umowy zlecenia od 1.8.2018 r.

Z tytułu umowy zlecenia podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu. Ubezpieczenie chorobowe jest dla niego dobrowolne. Marek N. nie posiada bowiem statusu studenta.

---

¹ Art. 76 ust. 7 i art. 108 PrSzKWyżN.

² Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawarte są w poradnikach: Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz ustalania podstawy wymiaru składek. Stan prawny na dzień 1.2.2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Warszawa 2018 oraz Nianie w ubezpieczeniach społecznych – aktualizacja przepisów, <http://www.zus.pl/documents/> [dostęp: 12.6.2018 r.].

III. Zasady obejmowania ubezpieczeniami społecznymi osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą¹

- 52** Na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą² uważa się:
- 1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem osoby prowadzącej działalność w okresie ulgi na start;
  - 2) twórcę i artystę;
  - 3) osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu:
    - a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
    - b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;
  - 4) wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej³;
  - 5) osobę prowadzącą publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty.

Przykład 13:

Od 19.1.2017 r. Janina W. była wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Od 18.1.2019 r. dwóch wspólników wystąpiło ze spółki i od tego dnia spółka stała się spółką jednoosobową. Od 18.1.2019 r. Pani Janina W. jest objęta ubezpieczeniami społecznymi na zasadach określonych dla osób prowadzących pozarolniczą działalność.

1. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą

- 53** Przepisy ustawy – Prawo przedsiębiorców wskazują w art. 3, że działalnością gospodarczą jest działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

Przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, z wyłączeniem przypadku, gdy przepisy ustawy uzależniają podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej od obowiązku uzyskania przez przedsiębiorcę koncesji albo zezwolenia. Przedsiębiorca może też we wniosku określić późniejszy dzień podjęcia działalności gospodarczej niż dzień złożenia wniosku (art. 17 ust. 1 PrPrzeds).

¹ Wyrok SA w Gdańsku z 31.1.2017 r., III AUa 1277/16, Legalis.

² Art. 8 ust. 6 i 6a SystUbezpSpołU.

³ Wyrok SN z 13.9.2010 r., II UK 82/10, OSNAPiUS 2012, Nr 1–2, poz. 21.

Artykuł 5 ust. 1 PrPrzeds przewiduje tzw. **działalność nierejestrową**, tzn. 54 że nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej. Brak prowadzenia działalności gospodarczej to brak tytułu do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Oznacza to także, że w przypadku zawierania umów cywilnoprawnych przez osoby prowadzące działalność nierejestrową będą one traktowane jak zleceniobiorcy, zaś ich kontrahenci jak zleceniodawcy. Skutkuje to obowiązkiem odprowadzenia od tych umów składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia. Nie rejestrując swojej działalności gospodarczej, takie osoby nie są bowiem traktowane jak przedsiębiorcy.

Obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym – emerytalnemu, rentowym 55 i wypadkowemu – podlegają osoby prowadzące działalność gospodarczą od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej, nie wcześniej niż od dnia złożenia wniosku o wpis do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz PrPrzeds (art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 SystUbezpSpoU).

Ubezpieczenie chorobowe jest dobrowolne (art. 11 ust. 2 SystUbezpSpoU).

Orzecznictwo:

[...] art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Tak więc to nie decyzja organu rentowego powoduje powstanie tego obowiązku, a jedynie potwierdza ona ten obowiązek. Decyzja ta wydawana jest na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy systemowej i nie jest decyzją kształtującą prawa i obowiązki, a jedynie decyzją potwierdzającą przebieg ubezpieczeń. Ubezpieczenie powstaje zatem z mocy prawa, a decyzja organu rentowego ma jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie prawa z chwilą ziszczenia się jego ustawowych przesłanek. Art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Wyrok SA w Gdańsku z 31.1.2017 r., III AUa 1277/16, Legalis.

Artykuł 18 PrPrzeds przewiduje tzw. **ulgę na start** dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia. Nie może on także wykonywać jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wy-

konywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności z zakresu wykonywanej działalności gospodarczej. Ulga na start oznacza brak obowiązku podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może zrezygnować z uprawnienia przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Osoba korzystająca z ulgi opłaca tylko składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

57 W przypadku zawierania umów cywilnoprawnych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przez osobę korzystającą z ulgi na start umowy te nie stanowią tytułu do ubezpieczeń. Innymi słowy, zleceniodawcy nie mają obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne za kontrahentów, którzy korzystają z ulgi na start. Warunkiem jest jednak, aby przedmiot umowy zawierał się w przedmiocie działalności gospodarczej prowadzonej przez zleceniobiorcę (korzystającego z ulgi na start), co można sprawdzić w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, a także aby zleceniobiorca opodatkował przychód z umowy jako przychód z działalności gospodarczej.

58 Zgodnie z PrPrzeds przedsiębiorca ma prawo zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na czas nieokreślony albo określony, nie krótszy jednak niż 30 dni, ale tylko wtedy, gdy nie zatrudnia pracowników. Jeżeli okres zawieszenia obejmuje wyłącznie pełny miesiąc lutego danego roku kalendarzowego, to za minimalny okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przyjmuje się liczbę dni miesiąca lutego przypadającą w danym roku kalendarzowym (art. art. 22 ust. 1 i art. 23 ust. 1 i 3 PrPrzeds). Z prawa do zawieszenia działalności może skorzystać również przedsiębiorca zatrudniający wyłącznie pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie wychowawczym lub urlopie rodzicielskim niełączących korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu (art. 22 ust. 2 PrPrzeds).

59 Wniosek o wpis informacji o zawieszeniu działalności lub jej wznowieniu do CEIDG następuje na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (art. 24 ust. 4 PrPrzeds).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest organem właściwym do przyjęcia takiego wniosku.

60 Zgłoszenie zawieszenia działalności na okres krótszy niż minimalny (zob. *Nb.* 58) nie rodzi skutków prawnych w zakresie ubezpieczeń społecznych.

61 W przypadku wykonywania działalności gospodarczej w spółce cywilnej zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej jest skuteczne pod warunkiem jej zawieszenia przez wszystkich współników (art. 22 ust. 5 PrPrzeds).